

fra første Færd. De betragter det som et stort Mirakel, og jeg kan tilføje, bestaaende igen af en hel Kæde af smaa Mirakler. I en vis Henseende var det utvivlsomt lettere at foretage Springet i 1849 fra den personlige Enevælde til 5. Juni-Grundloven, i en revolutionær Stormtid, der gik over hele Verden, end det har været nu at foretage denne langsomme, besværlige Vandring fra den privilegerede Valgret til den fuldt gennemførte almindelige Valgret. Den personlige Magt vil altid lettere kunne overvindes end en Klasses lovfæstet privilegerede Magt. Men det er altsaa lykkedes. Det ærede Medlem fra Assens (Klaus Berntsen), der nu talte paa sit Partis, og jeg kan sige paa hele Rigsdagens og det danske Folks, Vegne, har ofte, naar jeg af og til har vekslet Ord med ham under disse mange Aars Forhandlinger og en Vanskelighed endelig og lykkeligt var overvundet, sagt: Ja, men der kommer mange, mange endnu. De blev alligevel overvundet en efter en, og jeg kan sige, at Heldet har fulgt denne Sag netop derigenem, at disse mange Vanskeligheder, der Gang paa Gang taarnede sig op, er blevet overvundet. Jeg benytter Lejligheden til ogsaa i det Partis Navn, for hvilket jeg taler, at rette en Tak til den ærede Ordfører for Venstre for den historiske Bedrift, det var, da han og hans Ministerium i 1912 fremsatte det Grundlovsforslag, der i sine Hovedtræk nu vil blive gældende Lov her i Landet. Jeg tror ogsaa, det var et Held for Sagen, at det netop var et moderat Ministerium, at det var en Mand paa Venstres højre Fløj — saadan stod han jo historisk og traditionelt —, der rejste Grundlovssagen saa klart demokratisk, som han gjorde, thi hans Ministerium kunde jo ikke mistænkes for vild Radikalisme. Maaske har det saa igen været et Held, at det blev et radikalt Ministerium, der førte denne Sag til Afslutning og gjorde de nødvendige Indrømmelser for at samle dem, der skulde samles i denne Sag, thi dette Ministerium kunde jo ikke mistænkes for tilstræbt, villet Moderation.

Nu gaar Grundloven altsaa igennem. Jeg ønsker ligesom den foregaaende Taler, at denne nye Grundlov maa blive til Lykke for vort Folk. Oppe i det andet Ting udtalte Venstres Ordfører et Haab om, at den demokratiske Lighed, som nu gennemføres her i Landet, maatte gaa Haand i Haand med personlig Frihed, at den personlige Frihed ikke maatte formindskes. Den ærede foregaaende Taler var ogsaa inde derpaa. Den ærede Ordfører oppe i det

andet Ting talte om den Tendens, der i vore Dage var til Forsorg og Omsorg, til Forbud og Paabud paa snart alle Omraader. Jeg ved ikke, om der muligvis deri skulde ligge lidt af en Mandfolkefrygt overfor de nye Tider, lidt Bekymring paa visse Friheders Vegne, eller om der deri laa en lille Spydighed mod Partiets Formand, der i hvert Fald paa eet vigtigt Omraade har taget Ordet for Forbud, om end det kun var momentvis, han gjorde det. Det ved jeg ikke; men jeg ved, at denne Tanke findes baade her og der, at der er for megen Omsorg og Forsorg, Paabud og Forbud. Jeg vil da sige, at hvis den ærede Ordfører oppe i det andet Ting og andre, der er enige med ham, sammen med os Socialdemokrater vil gennemgaa vor civile, vor kirkelige, vor militære Lovgivning med det Formaal for Øje paa alle Punkter at gennemføre saa megen personlig Frihed som muligt, at fjerne alle unødvendige Baand og Skruer, Tvang og Tyngsel, saa tror jeg ikke, det bliver os fra vor Side, der først stopper op i den Frihedslovgivning. Jeg tror snarere, det bliver fra anden Side, der kommer et Punkt, hvor man vil sige: Nej, holdt nu, Anarkister er vi dog ikke, heller ikke paa det aandelige Omraade. Man tænker jo paa den sociale Lovgivning; men der findes et overordentlig simpelt Middel til at blive fri for en unødvendig Forsorg der. Jeg tænker paa en Ting som Arbejdsløshedsunderstøttelse, som vi mener er en Nødvendighed under de nuværende Samfundstilstande; der findes et ganske simpelt Middel til at blive af med al Understøttelse til arbejdsløse, og det er at sørge for, at Samfundet bliver saaledes indrettet, at der ingen Arbejdsløshed er. Og saaledes vil man kunne gennemgaa Punkt for Punkt. Vi fra vor Side mener netop — og dertil ønsker vi ogsaa at bruge den nye Grundlov —, at den virkelige, personlige Frihed kun kan underbygges med økonomisk Uafhængighed, men vel at mærke økonomisk Uafhængighed for alle. Den nye Grundlov gør ligesom den gamle fra 1849 og den fra 1866 Ejendomsretten ukrænkelig. Man mener, at det er en Paragraf, der vil berede Socialismen visse Vanskeligheder. Jeg mener tværtimod, at ret forstaaet er denne Paragrafs Gennemførelse eet med Socialismen. Thi det er netop Ulykken efter vor Mening ved det nuværende Samfund, at Ejendomsretten ikke er ukrænkelig. Den naturlige Menneskeret, som Grundloven af 1849 tænkte paa, var kun